

Van Syrië naar Nederland

**Een discoursanalyse van de representatie van
Syrische vluchtelingen in het NOS JOURNAAL**

Anne Rams (4188748)

Communicatie- en Informatiewetenschappen - Media, Communicatie & Markt

Pauline van Romondt Vis

2015-2016, blok 2

21 januari 2016

Abstract

Sinds 2013 is er sprake van een grote toename van de vluchtelingenstroom vanuit Syrië naar Europa. Al eerder is onderzoek gedaan naar de representatie van vluchtelingen, maar nog niet specifiek naar de representatie van Syrische vluchtelingen op televisie. Daarom is in dit onderzoek bekeken op welke manier Syrische vluchtelingen gerepresenteerd worden in een zeer goed bekeken nieuwsprogramma in Nederland, namelijk het NOS JOURNAAL. Een corpus is samengesteld van alle 20.00 uur uitzendingen van het JOURNAAL in de periode 10 augustus 2015 tot en met 13 november 2015. Dit corpus is onderzocht aan de hand van een discoursanalyse. Hierbij is van alle 96 uitzendingen gekeken naar de hoeveelheid aandacht voor vluchtelingen in het JOURNAAL en de onderwerpen waarop gefocust werd. Vervolgens zijn veertien geselecteerde uitzendingen nader geanalyseerd om te ontdekken op welke manier de combinatie van verbale retoriek en mise-en-scène bijdraagt aan de constructie van betekenis. Uit de analyse is voortgekomen dat vluchtelingen een belangrijk en veel besproken onderwerp zijn binnen het Journaal. Het onderwerp wordt met name vanuit een Nederlands perspectief belicht, waarbij de reactie van Nederland op de situatie wordt besproken en vooral Nederlanders aan het woord komen. Dit construeert een discours waarbij vluchtelingen nauwelijks worden gerepresenteerd als individuen, maar als een negatieve situatie. Wanneer zij wel als individuen worden gehoord, draagt dit veelal bij aan hun constructie als *the Other* en wordt hun stem als minder belangrijk gerepresenteerd.

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	6
2.1 Representatie	6
2.2 Beeldcultuur en het Encoding/Decoding Model	6
2.3 Discours	8
2.4 <i>The Other</i>	9
3. Methode	11
3.1 Discursieve psychologie	11
3.2 Kritische discoursanalyse	12
3.3 Materiaal	12
3.4 Beknopte analyse van het gehele corpus	13
3.5 Uitgebreide analyse van een deel van het corpus	13
4. Analyse	15
4.1 Beknopte analyse van het gehele corpus	15
4.1.1 Cijfers	15
4.1.2 Inhoud	16
4.2 Uitgebreide analyse van een deel van het corpus	18
4.2.1 Hoe worden vluchtelingen aangeduid?	18
4.2.2 Hoe wordt de situatie neergezet?	20
4.2.3 Wie worden er gehoord?	21
5. Conclusie	25
6. Discussie	27
7. Literatuurlijst	28
8. Bijlage	30
Tabel 1 - Nieuwsitems over vluchtelingen	30
Tabel 2 - Gemiddelde duur nieuwsitem per week	39
Tabel 3 - Nieuwsitems ingedeeld in categorieën	40
Tabel 4 - Uitgebreid geanalyseerde uitzendingen van het NOS JOURNAAL	42
Tabel 5 - Aanduidingen van vluchtelingen	43
Tabel 6 - Aanduidingen van vluchtelingensituatie	44
Tabel 7 - Personen aan het woord	45

1. Inleiding

Sinds 2013 is er sprake van een grote toename van de vluchtelingenstroom naar Europa. Van de binnengekomen vluchtelingen in Europa is vijftig procent afkomstig uit Syrië. Andere landen waar veel vluchtelingen vandaan komen zijn Afghanistan, Irak en Eritrea (UNHCR, 27 november 2015). De aanhoudende chaos en burgeroorlog in Syrië worden als belangrijkste oorzaak voor deze recente toename van de vluchtelingenstroom gezien (Vluchtelingenwerk, 11 november 2015). De benarde en voor velen gevaarlijke situatie van onrust en geweld heeft een grote impact. Zo heeft de oorlog al ruim 250.000 mensen het leven gekost. Bovendien ontvluchten veel mensen het gebied. Van de kleine achttien miljoen inwoners die Syrië heeft, zouden er bijna zeven miljoen binnen eigen landsgrenzen op de vlucht zijn en ruim vier miljoen zijn gevlucht naar andere landen (UNOCHA, 12 november 2015). Mensen die, ook vanuit andere landen, naar Europa vluchten komen veelal over zee binnen in Spanje, Malta, Italië en voornamelijk Griekenland. In 2015 hebben ruim een miljoen vluchtelingen Europa via de zee bereikt. Hierbij zijn bijna vierduizend mensen vermist geraakt of omgekomen (UNHCR, 20 januari 2016). Het exacte aantal ontheemden, vluchtelingen en oorlogsslachtoffers is lastig in kaart te brengen, wat deze cijfers allemaal schattingen maakt. Wel geven de cijfers de grote invloed van de situatie in Syrië aan.

Media laten het onderwerp dan ook niet links liggen. Traditionele media als radio, kranten en televisie rapporteren over ontwikkelingen in Syrië, de komst van vluchtelingen en opinies over het onderwerp binnen de politiek. Een voorbeeld van een veelbekeken Nederlands televisieprogramma dat hier veel aandacht aan besteedt is het NOS JOURNAAL (hierna: het JOURNAAL). De uitzending van 20.00 uur trekt gemiddeld ruim twee miljoen kijkers, wat betekent dat ruim dertig procent van de mensen die op dat moment televisie kijken naar het JOURNAAL kijken. Hiermee is het programma het meest bekeken televisieprogramma in Nederland (Kijkonderzoek, 27 november 2015). Wat het JOURNAAL over de vluchtelingencrisis rapporteert is daarom van belang voor de kennis en informatie die Nederlanders over de situatie hebben. Bovendien speelt de manier waarop deze kennis en informatie worden overdragen daardoor een belangrijke rol bij het discours dat rondom de situatie gecreëerd wordt binnen de Nederlandse samenleving.

Op wetenschappelijk gebied is al eerder aandacht besteed aan vluchtelingen in de media. Onderzocht is hoe zij gerepresenteerd worden en ook wat de effecten hiervan zijn (Bolte & Chee Keong, 2014; Bradimore & Bauder, 2011; Esses, Medianu & Lawson, 2013;

Gilbert, 2013). Hierbij is echter met name gekeken naar gedrukte media, waarbij voornamelijk is gefocust op tekst. Interessant is daarom om nu te kijken naar audiovisuele media. Zoals hiervoor aangegeven is het JOURNAAL een populair programma en gezien haar actuele aard ook in het bijzonder geschikt voor een onderzoek naar de representatie van vluchtelingen. Verder richtten voorgaande onderzoeken zich op vluchtelingen met andere nationaliteiten, naar de mediarepresentatie van Syrische vluchtelingen lijkt nog niet specifiek gekeken te zijn. Zoals eerder genoemd is dit veruit de grootste groep binnen de huidige vluchtelingen in Europa.

Deze maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie en de populariteit van het JOURNAAL maken het daarom interessant om de volgende onderzoeksvraag te beantwoorden:

“Op welke manier worden Syrische vluchtelingen gerepresenteerd in het NOS JOURNAAL?”

2. Theoretisch kader

2.1 Representatie

Een fundamenteel begrip in dit onderzoek is representatie. Representatie kan worden begrepen als de productie van betekenis door taal. De link tussen concepten en taal maakt het mogelijk om te verwijzen naar objecten, mensen en gebeurtenissen in de wereld (Hall, 2013, p. 2-3). Hierbij zijn twee systemen van representatie betrokken. Allereerst het conceptuele systeem, dat het mogelijk maakt om betekenis te geven aan de wereld door concepten en de relaties tussen concepten te construeren in ons hoofd. Communiceren is mogelijk doordat mensen uit dezelfde cultuur over het algemeen dezelfde concepten en relaties tussen concepten kennen, waardoor zij de wereld op ongeveer dezelfde manier interpreteren. Dit is echter niet genoeg. Daarnaast moeten mensen ook in staat zijn deze betekenissen en concepten uit te wisselen. Dit kan alleen door het tweede systeem: een gedeelde taal - in de breedste zin van het woord. Woorden, geluiden of beelden, oftewel *signs*, maken het mogelijk om gedachten en concepten te vertalen naar woorden, geluiden of beelden en zo betekenis te uiten en gedachten te communiceren (Hall, 2013, p. 4-5). Hall vat dit als volgt samen: “The relation between ‘things’, concepts and signs lies at the heart of the production of meaning in language. The process which links these three elements together is what we call ‘representation’” (2013, p. 5). Op deze manier kan bijvoorbeeld de term ‘vluchtelingen’ gezien worden als een *sign* om te communiceren over het concept van mensen die gevlucht zijn in ons hoofd en om te verwijzen naar deze mensen in de wereld.

Om de representatie van vluchtelingen in het JOURNAAL te kunnen begrijpen en in te zien waarom de wijze waarop dit gebeurt van belang is, worden verschillende concepten besproken. Allereerst wordt de rol van beelden in onze huidige samenleving toegelicht. Aan de hand van het Encoding/Decoding Model is enerzijds te begrijpen hoe mensen betekenis geven aan deze beelden en anderzijds te erkennen dat deze beelden op een bepaalde manier geconstrueerd zijn. Ten tweede is het belangrijk te begrijpen op welke manier representaties bepaalde discoursen construeren. Tot slot kan het concept van *the Other* verduidelijking geven over representaties van minderheden in de samenleving, zoals vluchtelingen.

2.2 Beeldcultuur en het Encoding/Decoding Model

Een belangrijke manier om in de hedendaagse maatschappij te communiceren is door middel van beelden. Volgens Sturken en Cartwright worden onze levens steeds meer gedomineerd

door het visuele. Anno 2015 kan er dan ook gesproken worden van een beeldcultuur: in de huidige samenleving worden ideeën en informatie visueel weergegeven en worden deze visuele representaties gebruikt om betekenis te creëren. Niet alleen geven mensen betekenis aan beelden, ook andersom hebben beelden het vermogen om betekenis aan de mens te geven (2009, p. 1-3). Hall deed onderzoek naar deze betekenis. Hij ontwierp het Encoding/Decoding Model (1993), waarbij de relatie tussen producent, tekst en ontvanger en de context waarin een boodschap wordt gemaakt en geïnterpreteerd, centraal staan (Long & Wall, 2012, p. 308). Dit model gaat er vanuit dat boodschappen worden geëncodeerd in de productie van teksten en gedecodeerd in de consumptie ervan. Zo kunnen de beelden in het JOURNAAL gezien worden als een boodschap die wordt geëncodeerd door de producenten van het JOURNAAL en gedecodeerd door het publiek ervan. Om inzicht te geven op welke wijze betekenis wordt geconstrueerd zullen de fases van encoderen en decoderen nader toegelicht worden.

Een benadering om de manier waarop beelden geëncodeerd worden te bekijken is de politiek-economische benadering. Deze benadering bestudeert mediaproducten op een macroniveau en legt de nadruk op het feit dat de productie, distributie en ontvangst van mediaproducten plaatsvinden binnen een bepaald economisch en politiek systeem, dat gevormd is door relaties tussen de staat, economie en sociale instellingen (Kellner, 2009, p. 101). Het is belangrijk te beseffen dat producenten de macht hebben om door middel van media ideeën in de samenleving te integreren. Kim et al. leggen dit uit aan de hand van *framing*:

News media seek to reduce the complexity of an issue by presenting it in an easy-to-understand, interpretive package. Framing serves as an organizing theme that connects otherwise discrete pieces of information into a package. This packaging process necessarily involves selecting certain aspects of the issue and making them more salient, while leaving out other aspects. It is in this selection process that the media can promote a particular problem definition, leading the audience to a certain line of reasoning or interpretation. (2011, p. 293-294)

De (bewuste of onbewuste) keuzes van producenten om bepaalde aspecten van een onderwerp uit te lichten, terwijl andere aspecten juist minder besproken of weggelaten worden, dragen bij aan de manier waarop dit onderwerp geïnterpreteerd zal worden. Op deze manier hebben media invloed op de perceptie van het publiek over een bepaald onderwerp. Een voorbeeld kan deze gedachte verduidelijken: Gilbert (2013) stelt dat Mexicaanse vluchtelingen in

Canadese kranten worden geëncodeerd als illegaal, crimineel en bedrieglijke ‘anderen’, dat er nadruk wordt gelegd op de kosten die zij opleveren en op de mogelijkheid dat vluchtelingen Canada zullen exploiteren.

Een ander idee over de keuzes van producenten wordt uitgelegd door Allan. Hij stelt dat het nieuws bijna altijd een *inverted pyramid style* volgt. Dit houdt in dat hetgene dat als eerst in het nieuws behandeld wordt als meest nieuwswaardig wordt beschouwd. Hoe later een onderwerp of onderdeel wordt behandeld, hoe minder belangrijk het is (2004, p. 83). Welke beelden gerepresenteerd worden en wanneer deze gerepresenteerd worden zijn van invloed op de betekenis die in een mediaproduct wordt geconstrueerd.

De manier waarop deze beelden door het publiek gedecodeerd worden is volgens het Encoding/Decoding Model niet uniform. Het publiek kan een boodschap volgens dit model op drie manieren interpreteren: *dominant*, waarbij de boodschap wordt geaccepteerd; *oppositional*, waarbij de boodschap wel wordt begrepen, maar wordt afgewezen en *negotiated*, waarbij delen van de boodschap worden geaccepteerd en andere delen juist worden afgewezen. Het model suggereert dat de interpretatie en de productie van betekenis afhankelijk zijn van context en sociale structuren van conventies en macht (Long & Wall, 2012, p. 308). Een belangrijk concept om dit te verduidelijken is discours.

2.3 Discours

Foucault beschouwde ‘discours’ als een representatiesysteem:

A group of statements which provide a language for talking about - a way of representing the knowledge about - a particular topic at a particular historical moment. [...] Discourse is about the production of knowledge through language. But, since all social practices entail *meaning*, and meanings shape and influence what we do - our conduct - all practices have a discursive aspect. (Hall, 2013, p. 29)

Discours kan dus begrepen worden als de manier waarop er over de wereld wordt gepraat en hoe deze wordt begrepen. Mediarepresentaties zijn belangrijk voor dit discours, zo draagt de representatie van vluchtelingen bij aan het discours rondom vluchtelingen. Bolte en Chee Keong (2014) deden onderzoek naar de manier waarop representaties van vluchtelingen, asielzoekers en immigranten in verschillende online kranten in Maleisië bijdragen aan het discours dat rondom deze groep wordt gevormd. Zij concludeerden dat verschillende kranten op verschillende manieren rapporteren over vluchtelingen. De ideologie die het discours van

die kranten vormt draagt op een belangrijke manier bij aan de manier waarop vluchtelingen in die kranten worden weergegeven. Bradimore en Bauder (2011) voerden een soortgelijke discoursanalyse uit naar hoe vluchtelingen uit Sri Lanka werden afgebeeld in Canadese kranten. Zij concludeerden dat deze vluchtelingen op een negatieve manier werden gerepresenteerd, omdat de nadruk werd gelegd op criminaliteit en terrorisme en de vluchtelingen dus geconstrueerd werden als een risico. Dergelijke discourses bepalen de manier waarop wij over een onderwerp praten en redeneren en beïnvloeden ook hoe ideeën in de praktijk gebracht worden. Dit houdt in dat discours een onderwerp construeert en de objecten van onze kennis definieert en produceert (Hall, 2013, p. 29).

2.4 *The Other*

Hall verklaart discourses rondom minderheden in de samenleving, zoals vluchtelingen, met behulp van het concept *the Other*. Hij vroeg zich af hoe minderheden gerepresenteerd worden en stelde het volgende:

People who are in any way significantly different from the majority - ‘them’ rather than ‘us’ - are frequently exposed to this binary form of representation. They seem to be represented through sharply opposed, polarized, binary extremes - good/bad, civilized/primitive, ugly/excessively attractive, repelling-because-different/compelling-because-strange-and-exotic. And they are often required to be both things at the same time! (2013, p. 219)

Volgens hem zijn er vanuit verschillende disciplines verklaringen voor de fascinatie voor *otherness*. Twee relevante verklaringen voor dit onderzoek zijn afkomstig uit de linguïstiek en de antropologie. Allereerst wordt vanuit de linguïstiek het argument aangedragen dat onderscheid (‘difference’) uitmaakt, omdat het essentieel is voor betekenis. Zoals De Saussure beweerde: zonder onderscheid zou er geen betekenis bestaan. We begrijpen wat zwart betekent, doordat we het tegenovergestelde wit kennen (Hall, 2013, p. 225). Iedere betekenis is dus afhankelijk van tegenovergestelden. Volgens Derrida (1972) zijn deze binaire tegenstellingen echter niet neutraal: er bestaat een machtsrelatie tussen de tegenstellingen waarbij één van de twee dominant is aan de ander. Zo is in het voorbeeld van De Saussure wit dominant aan zwart. Ten tweede stelt Mary Douglas (1966) vanuit de antropologie dat sociale groepen betekenis geven aan hun wereld en aan hun sociale identiteit door dingen te ordenen en in te delen in categorieën. Onderscheid is belangrijk om te kunnen categoriseren; er moet

een duidelijk verschil bestaan tussen dingen om deze te classificeren.

Deze verklaringen illustreren het belang van onderscheid voor de mens. Hieruit komt het verlangen van de mens voort om sociale groepen die anders zijn - vaak minderheden - te illustreren als *the Other*. Onderscheid is dus enerzijds noodzakelijk voor de productie van betekenis en sociale identiteit, maar vormt anderzijds ook een bedreiging en kan leiden tot een negatieve houding, vijandigheid of agressie naar *the Other* (Hall, 2013, p. 224-228).

Vluchtelingen kunnen als *the Other* worden gezien en dat kan gevolgen hebben voor hoe mensen in het echte leven naar vluchtelingen kijken en hoe ze hen behandelen. Een onderzoek hiernaar werd uitgevoerd door Esses, Medianu en Lawson (2013). Zij bekeken de effecten van mediarepresentaties van vluchtelingen en immigranten en concludeerden dat media deze groep constant dehumaniseren door hen te bestempelen als bedreigingen voor de samenleving. Volgens de onderzoekers zouden mensen dit gebruiken als rechtvaardiging om hen uit te sluiten en minder goed te behandelen, omdat zij zo geloven dat deze groep dit verdient. In termen van Hall worden zij als minderheid gerepresenteerd die beschouwd kan worden als 'hen' in plaats van 'ons'. Syrische vluchtelingen zijn in Nederland een minderheid. Op welke manier zij worden gerepresenteerd in het JOURNAAL zal onderzocht worden aan de hand van een discoursanalyse.

3. Methode

Zoals in het theoretisch kader besproken kan ‘discours’ beschouwd worden als een representatiesysteem. Daarom is dit een belangrijke term bij de methode van dit onderzoek naar de representatie van vluchtelingen. Ook is besproken dat het concept ‘discours’ gedefinieerd kan worden als de manier waarop er over de wereld wordt gepraat en hoe deze wordt begrepen. Over het analyseren van een discours stellen Jørgensen en Phillips het volgende:

Underlying the word ‘discourse’ is the general idea that language is structured according to different patterns that people’s utterances follow when they take part in different domains of social life, familiar examples being ‘medical discourse’ and ‘political discourse’. [...] ‘Discourse analysis’ is the analysis of these patterns. (2002, p. 1)

Om de onderzoeksvraag “*Op welke manier worden Syrische vluchtelingen gerepresenteerd in het NOS JOURNAAL?*” te beantwoorden is daarom een discoursanalyse uitgevoerd.

‘Discoursanalyse’ is een overkoepelende term voor verschillende theorieën en methoden die ingezet kunnen worden om een discours te analyseren. De exacte manier waarop dit in dit onderzoek is uitgevoerd berust op het uitgangspunt van discursieve psychologie en de methode van kritische discoursanalyse.

3.1 Discursieve psychologie

Allereerst zal discursieve psychologie als benadering besproken worden om te verduidelijken welke denkwijze er is aangenomen bij het uitvoeren van dit onderzoek. Volgens Jørgensen en Phillips gaat discursieve psychologie er vanuit dat taal representaties van de realiteit creëert die geen reflectie zijn van een bestaande realiteit, maar bijdragen aan de constructie van die realiteit. Dat betekent niet dat realiteit zelf niet bestaat, maar dat deze alleen betekenis krijgt door discours. Taal is dus geen kanaal waarmee informatie wordt gecommuniceerd, het is een instrument dat de sociale wereld ontwikkelt en vormt. In discursieve psychologie ligt de nadruk op hoe individuen zowel producten als producenten van discours zijn. De benadering beschouwt de rol van discours bij het vormen van de sociale wereld dan ook als een wisselwerking: enerzijds vormt discours de sociale wereld en anderzijds reflecteert discours

de sociale wereld (2002, p. 1-9). Deze denkwijze vormt de basis voor de manier waarop discours in dit onderzoek benaderd en beschouwd zal worden. Doorgaans focust de uitvoering van deze benadering zich op de manier waarop gedachten en emoties van mensen gevormd worden (2002, p. 7-12). In het huidige onderzoek zal deze methode echter niet toegepast worden. Elementen van verschillende benaderingen kunnen gecombineerd worden. Zulk *multiperspectival* werk kan een breder inzicht produceren (2002, p. 4). De filosofie van de discursieve psychologie benadering zal daarom meegenomen worden naar de methode van een andere benadering: kritische discoursanalyse.

3.2 Kritische discoursanalyse

Kritische discoursanalyse is een andere vorm van discoursanalyse en zal worden besproken om de praktische uitvoering van dit onderzoek te verduidelijken. De methode van deze analyse kent drie niveaus: de discursieve praktijk, die zich focust op de productie en consumptie van de tekst; de sociale praktijk, die zich focust op de bredere context waarin de tekst zich bevindt en de tekst zelf. Dit laatste niveau vormt de basis van de methode voor dit onderzoek. Hierbij wordt de combinatie van beeld, geschreven tekst en gesproken tekst binnen het JOURNAAL kritisch bestudeerd (Jørgensen & Phillips, 2002, p. 68; 81-87).

3.3 Materiaal

Er is gekozen om uitzendingen van het NOS JOURNAAL om 20.00 uur te analyseren, omdat dit programma - zoals ook in de inleiding toegelicht - zeer goed bekeken wordt in Nederland. De uitzendingen uit de periode 10 augustus 2015 tot en met 13 november 2015 zijn geanalyseerd. Dit specifieke tijdsbestek van drie maanden vormt een zeer recente periode in het vluchtelingendebat. Bewust is besloten om geen uitzendingen van na 13 november te analyseren, omdat laat op de avond van 13 november terroristische aanslagen in Parijs plaatsvonden. Deze aanslagen hebben het vluchtelingendebat deels een nieuwe wending gegeven. Er bestaan nog veel onzekerheden omtrent deze gebeurtenis; nog niet alles is boven tafel. Naar mijn mening was het op het moment van dit onderzoek daarom nog te vroeg om deze gebeurtenis mee te nemen in de analyse en hier uitspraken over te doen. De periode waarvan de uitzendingen geanalyseerd zijn bestaat uit veertien weken, grofweg drie maanden. Deze uitzendingen vormen het corpus voor dit onderzoek en zijn verkregen via de website NPO Gemist (NPO Gemist, 20 december 2015 - 3 januari 2016). Hierbij spreekt voor zich dat alleen aandacht is besteed aan de nieuwsitems binnen deze uitzendingen waarbij over vluchtelingen wordt gerapporteerd. Het onderzoek bestond uit twee onderdelen. Allereerst is

iedere uitzending uit dit corpus zeer beknopt geanalyseerd. Vervolgens zijn uit dit corpus veertien uitzendingen gekozen - uit iedere week de uitzending met het langst durende nieuwsitem over vluchtelingen - welke grondig geanalyseerd zijn. Hoe deze analyses concreet uitgevoerd zijn, wordt hieronder toegelicht.

3.4 Beknopte analyse van het gehele corpus

Om te bepalen welke nieuwsitems werden meegenomen in de analyse, zijn eerst alle uitzendingen uit het corpus bekeken. De selectie werd bepaald aan de hand van de introductie door de nieuwslezer(es). Als in deze introductie (vervoegingen van) de woorden ‘Syrië’, ‘vluchtelingen’ of ‘asielzoekers’ werden genoemd, werd het item geselecteerd als relevant item voor dit onderzoek. Als geen van deze woorden in de introductie voorkwamen werd het item niet meegenomen in de analyse. Hieruit is een lijst ontstaan met alle nieuwsitems over vluchtelingen tijdens de geselecteerde periode. Vervolgens is van deze geselecteerde items beknopt geanalyseerd welk precieze onderwerp zij beslaan. Uit deze onderwerpen konden verschillende categorieën afgeleid worden. Door het vaststellen van deze categorieën werd het mogelijk een beeld te schetsen van de onderwerpen waaraan meer en minder aandacht wordt besteed in het JOURNAAL. Zo is tijdens het eerste deel van de analyse globaal duidelijk geworden op welke manier aandacht wordt besteed aan vluchtelingen en inzicht verkregen in de aspecten waarop de nadruk ligt in het JOURNAAL.

3.5 Uitgebreide analyse van een deel van het corpus

Na deze beknopte analyse van het gehele corpus zijn veertien uitzendingen geselecteerd om uitgebreider te analyseren. Deze uitzendingen zijn niet willekeurig geselecteerd. Uit iedere week van het corpus is het langst durende nieuwsitem gekozen, zodat er genoeg materiaal was om te analyseren. Uitspraken zijn hierdoor gebaseerd op langere nieuwsitems. De consequentie hiervan is dat kortere nieuwsitems buiten beschouwing zijn gelaten. Inhoud en representaties die wellicht alleen voorkomen in kortere nieuwsitems, zijn daardoor in deze analyse niet naar voren gekomen. De veertien geselecteerde nieuwsitems zijn uitgebreid geanalyseerd op de representatie van vluchtelingen. Dit zal gedaan worden door allereerst te kijken naar de verbale retoriek en de mise-en-scène binnen deze nieuwsitems.

Verbale retoriek is de manier waarop geschreven of gesproken woorden worden gebruikt voor een bepaald doel, zoals het opwekken van bepaalde emoties (Long & Wall, 2012, p. 34-36). Verschillende termen dragen verschillende connotaties met zich mee en kunnen op deze manier een belangrijke bijdrage leveren aan het discours dat in het JOURNAAL

wordt geconstrueerd. Mise-en-scène houdt alles in dat in beeld gebracht wordt, zoals setting of gebaren van mensen in beeld (Long & Wall, 2012, p. 41). Alle beelden die tot de kijker komen en de manier waarop dit gebeurt dragen bij aan beeldvorming. Om deze twee aspecten te analyseren is als startpunt onderzocht welke termen worden gebruikt om vluchtelingen aan te duiden en hoe vaak deze termen gebruikt worden. Hetzelfde is gedaan voor de termen waarmee de gehele situatie dat Syriërs naar Europa vluchten wordt aangeduid. Ook is geanalyseerd wie in de nieuwsitems aan het woord komen. Deze resultaten zullen als leidraad gebruikt worden om verschillende nieuwsitems nader te analyseren om te ontdekken hoe betekenis geconstrueerd wordt door de combinatie van verbale retoriek en mise-en-scène. Aan de hand hiervan zijn uitspraken gedaan over de manier waarop de wisselwerking tussen deze twee elementen bijdraagt aan het discours dat in het JOURNAAL geconstrueerd wordt en hoe uitspraken en beelden gezamenlijk betekenis construeren.

4. Analyse

4.1 Beknopte analyse van het gehele corpus

In het eerste deel van de analyse zijn de 96 nieuwsuitzendingen van de 20.00 uitzending van het JOURNAAL uit de periode 10 augustus 2015 tot en met 13 november 2015 bekeken. Alle uitzendingen zijn geraadpleegd via de website NPO Gemist tussen 20 december 2015 en 3 januari 2016. Hierbij is vastgelegd welke items binnen deze uitzendingen over vluchtelingen gingen, hoe lang deze items duurden en over welk specifiek onderwerp binnen deze items werd gerapporteerd. De precieze bevindingen van deze analyse zijn weergegeven in Tabel 1 in de Bijlage. De belangrijkste uitkomsten worden hieronder besproken.

4.1.1 Cijfers

In de geanalyseerde periode zijn 100 items over vluchtelingen geweest. In sommige uitzendingen kwamen namelijk meerdere items over vluchtelingen voor. In deze periode zijn slechts zeven uitzendingen geweest waarin niet over vluchtelingen is gerapporteerd. In 93 procent van de uitzendingen uit het corpus is het onderwerp vluchtelingen dus besproken. Dit geeft aan hoeveel aandacht er in het JOURNAAL aan dit onderwerp besteed is. 33 van de 100 items over vluchtelingen waren bovendien het item waarmee de uitzending geopend werd. Hoewel er in totaal dus 100 items over vluchtelingen gingen, zijn in de verdere analyse verschillende items die werden behandeld in dezelfde nieuwsuitzending samengenomen tot één item. Vanaf dit punt zal er daarom gesproken worden over 89 items: 96 uitzendingen waarvan in zeven niet over vluchtelingen is gerapporteerd.

Gemiddeld werd in een uitzending bijna 6 minuten, namelijk 5 minuten en 50 seconden, aan vluchtelingen besteed. In deze berekening zijn de uitzendingen waarin niet, oftewel nul minuten, over vluchtelingen gerapporteerd werd ook meegenomen, wat het gemiddelde natuurlijk omlaag haalt. Gezien het feit dat het JOURNAAL meestal ongeveer 25 minuten duurt vormt een item van bijna 6 minuten een belangrijk onderdeel, namelijk zo'n 25 procent, van het gehele JOURNAAL. Het langste item werd uitgezonden in week 6 en duurde ruim 17 minuten. Het besloeg daarmee een zeer groot deel van het JOURNAAL. Voor de exacte tijden van ieder nieuwsitem en de berekeningen waarmee deze gemiddelden tot stand zijn gekomen, raadpleeg Tabel 1 en 2 in de Bijlage.

4.1.2 Inhoud

Naast het analyseren van de duur van ieder item, is ook vastgesteld over welke onderwerpen werd gerapporteerd in de items. Een omschrijving van het exacte onderwerp waaraan aandacht werd besteed in een item is beschreven Tabel 1 in de Bijlage. Aan de hand van al deze onderwerpen zijn dertien algemenere categorieën afgeleid, waarin deze onderwerpen onderverdeeld kunnen worden. Hieronder zijn de vastgestelde categorieën weergegeven en is beschreven welke soort nieuwsitems hieronder vallen.

Categorie	Uitleg bij categorie
Huidige situatie binnen Syrië	Rapportage over ontwikkelingen omtrent de oorlog in Syrië, zoals aanslagen, aanvallen of opstanden.
Incident omtrent vluchtelingen - Europa	Rapportage over problemen of incidenten die zijn voorgevallen omtrent vluchtelingen(groepen) in (specifieke landen binnen) Europa, zowel veroorzaakt door vluchtelingen als niet-vluchtelingen, zoals andere burgers of mensensmokkelaars.
Incident omtrent vluchtelingen - Nederland	Idem, maar dan enkel rapportages die specifiek over Nederland gaan.
Leven van Syriërs in Syrië	Rapportage over het leven van mensen die nog in Syrië verblijven.
Leven van vluchtelingen buiten Nederland	Rapportage over het leven van vluchtelingen die naar (een specifiek land in) Europa of het Midden-Oosten zijn gevlucht, zoals wat zij doen, meemaken, krijgen en niet krijgen.
Leven van vluchtelingen in Nederland	Idem, maar dan enkel rapportages die specifiek over Nederland gaan.
Opvang van vluchtelingen - Europa	Rapportage over omstandigheden, problemen of ontwikkelingen omtrent de opvang van vluchtelingen in (specifieke landen binnen) Europa, zoals over vluchtelingenkampen of asielzoekerscentra.
Opvang van vluchtelingen - Midden-Oosten	Idem, maar dan rapportages die over Midden-Oosten gaan.
Opvang van vluchtelingen - Nederland	Idem, maar dan enkel rapportages die specifiek over Nederland gaan.
Politiek omtrent	Rapportages over het internationale of Europese politieke debat

vluchtelingen - Europa	of uitspraken van internationale of Europese bestuurders omtrent vluchtelingen, zoals of vluchtelingen wel of niet toegelaten moeten worden of hoe zij opgevangen moeten worden.
Politiek omtrent vluchtelingen - Nederland	Idem, maar dan enkel rapportages over het debat dat binnen de Nederlandse politiek wordt gevoerd en over uitspraken van Nederlandse bestuurders.
Reis van vluchtelingen	Rapportage omtrent de reis die vluchtelingen afleggen, bijvoorbeeld over de routes die zij afleggen, over landsgrenzen die geopend of gesloten zijn, of over de (hulp van) mensensmokkelaars.
Overig	Rapportages die niet in een van bovenstaande categorieën vallen, zoals het noemen van aantallen vluchtelingen.

Tabel 1. Categoriëatie nieuwsitems.

Alle onderwerpen die behandeld zijn in de geanalyseerde nieuwsitems zijn verdeeld over deze categorieën. Hoe vaak een onderwerp uit een nieuwsitem in een bepaalde categorie viel is in Tabel 3 in de Bijlage per week aangegeven. Uit de gemiddelden die voortkomen uit deze analyse blijkt dat in het JOURNAAL de meeste aandacht wordt besteed aan de reis die vluchtelingen afleggen. Daarnaast wordt veel gerapporteerd over de opvang van vluchtelingen in (specifieke landen binnen) Europa. Bijna elke week, op twee weken na, werd hier aandacht aan besteed. Dit geldt ook voor de volgende twee meest besproken onderwerpen: de opvang van vluchtelingen in Nederland en politiek omtrent vluchtelingen in Europa. Weinig aandacht wordt juist besteed aan hoe Syriërs leven in Syrië en hoe vluchtelingen leven binnen en buiten Nederland. Binnen het discours zal daar dan ook minder nadruk op liggen.

Uit dit eerste deel van de analyse blijkt dat er veel en lang aandacht wordt besteed aan het onderwerp vluchtelingen in het JOURNAAL. Aangezien onderwerpen worden gestructureerd volgens een *inverted pyramid style*, kan worden gesteld dat het onderwerp vluchtelingen erg nieuwswaardig en belangrijk is. Bovendien kan met behulp van de besproken theorie over *framing* begrepen worden dat door de vele berichtgeving over vluchtelingen in het JOURNAAL een discours wordt gecreëerd waarbij het onderwerp als belangrijk en relevant wordt gerepresenteerd. Door de aandacht met name te vestigen op bepaalde aspecten wordt een kader gevormd voor het discours over vluchtelingen binnen het JOURNAAL. Dit discours over

vluchtelingen zal met name gericht zijn op de komst van, opvang van en politiek over vluchtelingen en juist niet op hun individuele levens, omdat dit onderwerpen zijn waar respectievelijk veel en juist weinig aandacht naar uit gaat. Om dit discours nader te onderzoeken is een uitgebreidere analyse van een deel van het corpus uitgevoerd.

4.2 Uitgebreide analyse van een deel van het corpus

In het tweede deel van de analyse zijn de veertien langst durende nieuwsitems over vluchtelingen uit de geanalyseerde periode gekozen om nader te analyseren. De geanalyseerde uitzendingen zijn weergegeven in Tabel 4. Hierbij is eerst gekeken naar verbale retoriek en vervolgens naar mise-en-scène in deze uitzendingen. De exacte resultaten van deze analyses zijn weergegeven in Tabel 5, 6 en 7 in de Bijlage.

4.2.1 Hoe worden vluchtelingen aangeduid?

Allereerst is bekeken welke termen in de nieuwsitems worden gebruikt om vluchtelingen aan te duiden. De term ‘vluchteling’ wordt veruit het meest gebruikt om vluchtelingen aan te duiden. In combinatie met welke beelden deze term gebruikt wordt, kan aangeduid worden met een voorbeeld. Op 18 september wordt het JOURNAAL bijvoorbeeld geopend met de volgende woorden van de nieuwslezer:

Het is toch weer een dag waarop we het vooral over de vluchtelingen gaan hebben. Het beheerste het nieuws in binnen- en buitenland, ook vandaag weer. In het buitenland zoeken ze nog steeds hun weg door Oost-Europa naar Duitsland, Zweden en Nederland natuurlijk. Dat straks. Want hoe sommigen hier komen, dat hoorden we vandaag. Met de hulp, tussen aanhalingstekens, van mensensmokkelaars, die gewoon hier zitten, in Nederland. Zeven- tot tienduizend euro voor een enkeltje Europa. De politie rolde deze week een organisatie op die vanuit Nederland opereerde en die honderden Syrische en Irakeze vluchtelingen hier naartoe bracht.

Er wordt dus aangekondigd dat er over vluchtelingen gesproken zal worden. Met deze term worden hier niet vluchtelingen als personen bedoeld, de term wordt gebruikt om een onderwerp in te leiden dat gelinkt is aan de reis die vluchtelingen afleggen: mensensmokkelaars en hoe de politie deze heeft opgepakt. Dit voorbeeld is representatief voor het corpus, omdat het gebruik van de term vluchtelingen vaak niet naar mensen verwijst, maar naar een situatie die te maken heeft met vluchtelingen. Dit komt veelvuldig voor in de

verschillende items. Verder geeft de nieuwslezer de volgende achtergrondinformatie:

Als de vluchtelingen eenmaal in Turkije zijn, kunnen ze met een boot naar Griekenland of Italië. Daar in Athene, Milaan, maar ook in Boedapest en Wenen zijn schuilplaatsen. Die steden zijn knooppunten in de bekende smokkelroutes. En daarvandaan begint dan de laatste etappe voor de vluchtelingen. Per auto of bestelbus worden ze naar West-Europa gereden. Vaak met eindbestemming Duitsland, Zweden of Nederland. Totale kosten voor een enkeltje Europa: zeven- tot tienduizend euro. Onderzoek naar het netwerk heeft een jaar geduurd. De hoofdverdachte was de spin in het web, organiseerde transporten, regelde chauffeurs en auto's en streek de duizenden euro's op die de vluchtelingen betaalden.

Zijn uitleg wordt geïllustreerd met een kaart van Europa waarop met pijlen en auto's de routes van vluchtelingen worden aangegeven. In plaats van beelden van individuen staan de pijlen en auto's symbool voor grote groepen vluchtelingen. Deze abstracte weergave geeft vluchtelingen geen individueel gezicht en houdt hen op die manier op afstand. Zo draagt deze representatie bij aan de constructie van vluchtelingen als *the Other*. Door hierbij herhaaldelijk de bedragen te noemen die vluchtelingen aan mensensmokkelaars betalen en die mensensmokkelaars verdienen wordt de aandacht gevestigd op de financiële aspecten van het onderwerp, in plaats van bijvoorbeeld de emotionele of humanitaire aspecten van de reis. Hierna begint de daadwerkelijke reportage over het onderwerp. Deze opent met: 'De marechaussee heeft beet!' Ondertussen worden een Nederlandse grensovergang en douaniers die grenscontroles uitvoeren in beeld gebracht. Zo wordt er gefocust op een reactie van Nederland, in dit geval de Nederlandse politie, op de vluchtelingensituatie. Het proces van het onderzoek en het uiteindelijke succes hiervan wordt benadrukt. Een woordvoerder van de Koninklijke Marechaussee en een officier van Justitie worden aan het woord gelaten om verslag uit te brengen. Op deze manier wordt de situatie vanuit een Nederlands perspectief gerepresenteerd, in plaats van vanuit het perspectief van een mensensmokkelaar of vluchteling. Later in de reportage komt hier verandering in en wordt een vluchteling die te maken heeft gehad met een mensensmokkelaar aan het woord gelaten. Terwijl hij zijn verhaal doet moet hij huilen. Er wordt benadrukt dat hij tijdens zijn reis werd 'uitgescholden' en 'bespuugd', dat hij reisde in een 'gammele rubberboot' en 'gedropt werd in een bos'. Aan het einde van zijn interview lacht hij terwijl hij vertelt: 'En toen zagen we de Nederlandse vlag. We waren zo blij. Het is alsof je je ogen opent en je droom is uitgekomen'. De combinatie

van deze verbale uitingen en beelden benadrukken het emotionele gedeelte, de negatieve omstandigheden en de goede afloop van de reis. Ook zijn reis wordt met behulp van een kaart met pijlen en auto's gevisualiseerd. Zo wordt een link gelegd tussen de eerder getoonde kaart en deze individuele vluchteling. Deze representatie draagt eraan bij dat vluchtelingen die op deze manier gereisd zijn een gezicht krijgen.

De term vluchtelingen wordt dus veelvuldig gebruikt. Niet altijd om te verwijzen naar vluchtelingen als individu of persoon, maar vaak ook om aan te geven dat er een onderwerp besproken gaat worden dat met vluchtelingen te maken heeft. Verder wordt er gerapporteerd vanuit een Nederlands perspectief door de maatregelen die in Nederland worden getroffen om de situatie op te lossen of te verbeteren te benadrukken. De combinatie van uitspraken en beelden daarbij dragen bij aan de constructie van vluchtelingen als *the Other*. Wel wordt ook het perspectief vluchtelingen weergegeven, wat de representatie van *the Other* wat nuanceert.

4.2.2 Hoe wordt de situatie neergezet?

Naast de analyse van de termen waarmee vluchtelingen worden aangeduid is er ook gekeken naar de verschillende termen waarmee de gehele situatie van vluchtelingen die naar Europa komen wordt aangeduid. De veruit meest gebruikte term hiervoor is 'probleem'. De uitzending van 17 augustus verduidelijkt op welke manier de term probleem betekenis krijgt. Deze uitzending gaat over de opvang van vluchtelingen in asielzoekerscentra in Nederland. Dit wordt geconstrueerd als een probleem, omdat het aantal vluchtelingen in korte tijd zeer is toegenomen. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie wordt geïnterviewd over de extra maatregelen die daarom worden getroffen. Er wordt gefocust op een reactie van Nederland, in dit geval het ministerie, op de vluchtelingensituatie. Daarna vervolgt het item:

Nieuwslezer: Om het probleem het hoofd te bieden heeft het ministerie verschillende maatregelen aangekondigd. [...] Nicole le Fever is in ter Apel, waar het tweede centrum komt, overigens, Nicole, dat weten we niet precies, maar los daarvan, hoe groot zijn de problemen op dit moment?

Correspondent: We spraken met een medewerkster van het COA en die zei 'In een rustige week komen hier driehonderd mensen aan, in mei waren dat er achthonderd per week en vorige week kwamen hier zeventienhonderd mensen aan, dus dat is een behoorlijke belasting voor de mensen en voor de locatie'.

Termen als ‘probleem’, ‘maatregelen’ en ‘belasting’ dragen bij aan de constructie van een discours waarin de komst en opvang van vluchtelingen in Nederland als negatief wordt ervaren. Dit staat in contrast met drie vluchtelingen die vervolgens aan het woord gelaten worden. Zij beschrijven hun reis naar Nederland als een negatieve ervaring, maar hun aankomst in Nederland juist als positief: ‘We zagen de dood in de ogen, maar godzijdank zijn we nu veilig.’ Op deze manier wordt de situatie vanuit twee perspectieven belicht. De vluchtelingen die aan het woord komen zijn echter allemaal niet-wit en spreken gebrekkig Engels. De nieuwslezer en correspondent daarentegen zijn wit en spreken Nederlands. Deze elementen kunnen de vluchtelingen construeren als *the Other* in vergelijking met de nieuwslezer en correspondent. Hun uitspraken tegenover die van *the Other* dragen zo bij aan een discours waarin de komst en opvang van vluchtelingen als een probleem wordt ervaren, in plaats van een opluchting of succes. Vervolgens spreekt een medewerkster van het asielzoekerscentrum. Hierbij worden ruimtes met honderden matrassen waarop de vluchtelingen kunnen slapen in beeld gebracht. In combinatie met het herhaaldelijk noemen van de aantallen vluchtelingen die bij het asielzoekerscentrum aankomen, benadrukt dit de grote omvang van het als negatief geconstrueerde probleem.

De term probleem wordt dus veel gebruikt om de gehele situatie te beschrijven, waarbij de omvang en negatieve kant van het probleem worden benadrukt. Net als in de uitzending van 18 september wordt ook hier de situatie vanuit een Nederlands perspectief belicht, waarbij de maatregelen die worden getroffen om de situatie te verbeteren worden benadrukt. Ook hier draagt de combinatie van uitspraken en beelden bij aan de constructie van vluchtelingen als *the Other*. Er worden wederom ook vluchtelingen aan het woord gelaten, maar in tegenstelling tot de analyse van de uitzending van 18 september wordt in deze uitzending de constructie van *the Other* daardoor juist versterkt.

4.2.3 Wie worden er gehoord?

Verder is ook bekeken welke personen in de nieuwsitems aan het woord komen. Hieruit blijkt dat bepaalde personen bevoorrecht zijn: voornamelijk Nederlandse bestuurders, zoals politici, spreken in het JOURNAAL. Bovendien is opvallend dat zij in alle uitzendingen eerst aan het woord gelaten worden. In de uitzendingen waar vluchtelingen aan het woord komen, zijn zij altijd na hen aan de beurt. Dit komt ook terug in de uitzendingen die eerder in de analyse als voorbeeld besproken zijn. Een ander voorbeeld van de dominantie van Nederlandse sprekers

is de uitzending van 27 oktober. De nieuwslezer begint het item als volgt:

Het debat rond de opvang van vluchtelingen begint steeds grimmiger te worden. In de lokale en landelijke politiek is er sprake van bedreigingen. Zo is er een kogelbrief bezorgd aan het adres van VVD-fractievoorzitter Zijlstra en gingen er in Noord-Holland zelfs auto's in brand. [...] Volgens de fractievoorzitter van GroenLinks in Wormerland was dat een aanslag.

Hierop worden de lokale fractievoorzitter, de burgemeester van Wormerland en drie Nederlandse burgers aan het woord gelaten. Daarna gaat het item verder over de kogelbrief. Daarover zegt de ontvanger van de kogelbrief, fractievoorzitter Zijlstra, het volgende:

Als u het niet erg vindt blijf ik zeggen wat mijn mening is en dat laat ik niet sturen door een paar gekken die kennelijk dan auto's in de fik gaan steken, ik laat mij niet beïnvloeden door mensen die mij kogelbrieven sturen, ik laat mij ook niet beïnvloeden door dit soort gekken.

Ook zes andere fractievoorzitters en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie worden hierover aan het woord gelaten. Zo reageert PvdA-fractievoorzitter Samsom:

Als je ziet dat de gemoederen zo hoog oplopen dat er auto's in de brand vliegen, dan moet je je zorgen gaan maken en dat doe ik dan ook.

Dit voorbeeld illustreert dat vooral autoriteiten gerepresenteerd worden in de nieuwsitems over vluchtelingen. Hun perspectief focust zich voornamelijk op het politieke debat en de besluitvorming omtrent de komst en de opvang van vluchtelingen. Termen als 'bedreigingen', 'een paar gekken', 'gemoederen hoog oplopen' en 'zorgen' illustreren de negatieve ondertoon van het debat. Op deze manier wordt dit perspectief van autoriteiten over vluchtelingen als politiek probleem dominant voor het discours. Dit geldt voor de meeste uitzendingen. Er is echter ook een voorbeeld van een uitzondering hierop, namelijk de uitzending van 7 oktober. Dit item wordt door de nieuwslezeres ingeleid:

Het was een noodgreep, het besluit van het kabinet om zevenhonderd extra vluchtelingen op te vangen in het Drentse dorp Oranje. Tegen eerdere afspraken in. Lokale bestuurders waren fel tegen, maar werden gepasseerd. Staatssecretaris Dijkhoff,

die het nieuws zelf in Oranje ging vertellen, kreeg boze bewoners achter zich aan.

Vervolgens worden beelden van een interview met de staatssecretaris getoond en komen andere Nederlandse bestuurders aan het woord: de voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, zes fractievoorzitters van de Tweede Kamer, de vicepremier en de premier. Zij spreken voornamelijk vanuit politiek oogpunt over de beslissing. Zo zegt SP-fractievoorzitter Roemer:

Als de Nederlandse bevolking echt aan het stoeien is met een probleem, dat moet je er als premier zijn, en dan moet je niet zeggen dat laat ik aan de staatssecretaris of iemand anders over, dan moet je er zijn.

Dan worden twee inwoners en de burgemeester van Oranje aan het woord gelaten, die allen ontevreden zijn over het genomen besluit. Pas na ruim 9 minuten worden twee vluchtelingen aan het woord gelaten. Zij zijn blij met hun woonplek en zien in tegenstelling tot hun voorgangers in dit nieuwsitem geen probleem. Echter wordt, in tegenstelling tot in de uitzending van 27 oktober, ook aandacht besteed aan de humanitaire kant van de beslissing. Vicepremier Asscher zegt bijvoorbeeld:

Hoe groot de woede en de frustratie ook is, laten we wel als land het hoofd koel houden, laten we wel de redelijkheid vasthouden, laten we ons wel blijven verplaatsen in de ander. [...] Mensen ontvluchten geweld zoals wij dat hier in Nederland gelukkig heel lang niet hebben gezien, dan heb je ook de taak om te zorgen dat mensen niet op straat slapen.

Samengevat worden in deze laatste twee voorbeelden, net als in de eerste twee voorbeelden, Nederlanders, en met name Nederlandse bestuurders, als eerst, het meest en het langst in beeld gebracht. De situatie wordt hierbij voornamelijk als een probleem gerepresenteerd. Hoewel ook vluchtelingen aan het woord gelaten worden, is dit korter en bovendien aan het einde van het nieuwsitem. Hun perspectief is tegengesteld aan dat van de Nederlanders die in beeld gebracht worden. Met de *inverted pyramid style* kan toegelicht worden dat beelden van Nederlanders en hun perspectief als belangrijker en nieuwswaardiger geconstrueerd worden dan beelden van vluchtelingen en hun perspectief. Deze nadruk op het Nederlandse perspectief, in plaats van dat van vluchtelingen, draagt bovendien bij aan de constructie van vluchtelingen als *the Other*. Enerzijds wordt dit versterkt doordat het perspectief van de

vluchtelingen die aan het woord komen juist tegenover dat van de Nederlandse sprekers staat. Anderzijds wordt dit genuanceerd doordat er ook aandacht gegeven aan empathie voor de vluchtelingen.

5. Conclusie

Een beknopte analyse over de duur en onderwerpen van alle uitzendingen van het NOS JOURNAAL om 20.00 uur binnen de periode 10 augustus 2015 tot en met 13 november 2015 en een uitgebreidere analyse naar verbale retoriek en mise-en-scène van geselecteerde uitzendingen binnen deze periode zijn uitgevoerd om de volgende onderzoeksvraag te beantwoorden:

“Op welke manier worden Syrische vluchtelingen gerepresenteerd in het NOS JOURNAAL?”

Uit deze analyse zijn verschillende resultaten over de representatie van vluchtelingen naar voren gekomen. Rapportages over vluchtelingen zijn een belangrijk en veel besproken onderwerp binnen het JOURNAAL. Met de ideeën van zowel *framing* als de *inverted pyramid style* om onderwerpen in media te structureren kan beredeneerd worden dat in het JOURNAAL een discours wordt gecreëerd waarbij het onderwerp vluchtelingen als belangrijk en relevant wordt gerepresenteerd. In de rapportages wordt op verschillende manieren betekenis geconstrueerd. De term vluchtelingen wordt niet gebruikt om vluchtelingen als individuele personen aan te duiden, maar om de gehele situatie van de komst en opvang van vluchtelingen in Nederland aan te duiden. Deze komst en opvang van vluchtelingen worden gerepresenteerd als een negatief probleem van grote omvang. Deze situatie wordt vooral vanuit een Nederlands perspectief gerepresenteerd, waarbij vooral Nederlandse bestuurders of burgers aan het woord komen en wordt gefocust op de maatregelen die in Nederland worden getroffen om de situatie op te lossen of te verbeteren. Daarnaast worden Nederlanders ook als eerste en het langst aan het woord gelaten, hetgeen bijdraagt aan het discours dat dit perspectief het meest belangrijk is. Ook dit Nederlandse perspectief en het feit dat dit perspectief in beeld wordt gebracht als het dominante perspectief dragen bij aan de representatie van vluchtelingen als *the Other*. De vluchtelingen krijgen hierdoor minder een stem. Soms worden vluchtelingen echter wel aan het woord gelaten. De ene keer draagt dit bij aan de representatie van *the Other*, de andere keer nuanceert dit deze representatie juist. Het feit dat zij echter nauwelijks een eigen, individuele stem krijgen, draagt eraan bij dat vluchtelingen *the Other* blijven. Deze manier van *framing* in het JOURNAAL construeert een discours waarbij vluchtelingen nauwelijks worden gerepresenteerd als individuen, maar als een negatieve

situatie. Wanneer zij wel als individuen worden gehoord, draagt dit veelal bij aan hun constructie als *the Other* en wordt hun stem als minder belangrijk gerepresenteerd.

6. Discussie

De getrokken conclusie moet geïnterpreteerd worden met enkele kanttekeningen in het hoofd. Allereerst speelt het discours waarin ik mij als onderzoeker bevindt een rol bij de analyse en interpretatie van het JOURNAAL. Ik woon in Nederland en mijn beide ouders zijn Nederlands. Ik ben nog nooit in Syrië of ergens anders in het Midden-Oosten geweest. Ik heb geen Syriërs, vluchtelingen of moslims in mijn sociale kringen. Het is daardoor niet te voorkomen dat ik het JOURNAAL heb geanalyseerd en geïnterpreteerd vanuit een bepaald perspectief. In mijn geval is dat in ieder geval - maar zeker niet beperkt tot - een wit, Nederlands en niet-Islamitisch perspectief. Daarnaast zijn er verschillende dingen te zeggen over het gebruikte materiaal. Zo zijn de uitgebreider geanalyseerde afleveringen niet willekeurig geanalyseerd, maar, zoals ook in de methode aangegeven, zijn de langste nieuwsitems geselecteerd. Hierdoor zijn kortere nieuwsitems niet meegenomen in dit deel van de analyse. In volgend onderzoek zou juist naar kortere nieuwsitems gekeken kunnen worden, om te onderzoeken of hierin een soortgelijk discours geconstrueerd wordt. Daarnaast beslaat de geanalyseerde periode slechts een tijdsbestek van drie maanden, terwijl, zoals ook in de inleiding beschreven, de onrust in Syrië al sinds 2013 speelt. Het kan dus interessant zijn om een andere, wellicht bredere, periode sinds 2013 te analyseren. Verder zou in volgend onderzoek ander materiaal gebruikt kunnen worden in de vorm van bijvoorbeeld een nieuwsprogramma geproduceerd door een commerciële zender, een nieuwsprogramma uit een ander Europees land, of juist uit Syrië. Bovendien kunnen andere mediavormen die in Nederland bronnen voor nieuws zijn onderzocht worden, zoals kranten of *social media*.

7. Literatuurlijst

Allan, S. (2004). *News culture*. Buckingham: Open University Press.

Bolte, S., & Chee Keong, Y. (2014). The refugee swap deal in Malaysian online news reports: Ideology and representation. *Journal of Language Studies*, 14(2), 93-108.

Bradimore, A., & Bauder, H. (2011). Mystery ships and risky boat people: Tamil refugee migration in the newsprint media. *Canadian Journal of Communication*, 36(4), 637-661.

Derrida, J. (1972). *Positions*. Chicago: University of Chicago Press.

Douglas, M. (1966). *Purity and danger*. Londen: Routledge.

Esses, V. M., Medianu, S., & Lawson, A. S. (2013). Uncertainty, threat, and the role of the media in promoting the dehumanization of immigrants and refugees. *Journal of Social Issues*, 69(3), 518-536.

Gilbert, L. (2013). The discursive production of a Mexican refugee crisis in Canadian media and policy. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 39(5), 827-843.

Hall, S. (1993). Encoding, decoding. *The cultural studies reader*, 4, 90-103.

Hall, S., Evans, J., & Nixon, S. (Red.) (2013). *Representation: Cultural representations and signifying practices* (2e editie). Londen: Sage Publications.

Jørgensen, M., & Phillips, L. (2002). *Discourse analysis as theory and method*. Londen: Sage Publications.

Kellner, D. (2009). Media industries, political economy, and media/cultural studies: An articulation. In J. Holt & A. Perren (Red.), *Media industries: History, theory, and method* (p. 95-107). Malden MA: Blackwell-Wiley Publishing.

Kijkonderzoek (21-26 november 2015). *Dag Top 25*. Geraadpleegd op 27 november 2015, via https://kijkonderzoek.nl/component/com_kijkcijfers/Itemid,133/file,d1-0-0-p.

Kim, S., Carvalho, J. P., Davis, A. G. & Mullins, A. M. (2011). The view of the border: News framing of the definition, causes, and solutions to illegal immigration. *Mass Communication and Society*, 14(3), 292-314.

Long, P., & Wall, T. (2012). *Media studies* (2e editie). Harlow: Pearson Education.

NPO Gemist. *NOS Journaal*, 20.00 uur. Geraadpleegd tussen 20 december 2015 en 3 januari 2016, via http://www.npo.nl/nos-journaal-20-00/POMS_S_NOS_059928.

NRC (14 september 2015). *Dit is wat je moet weten om de vluchtelingencrisis te begrijpen*. Geraadpleegd op 11 november 2015, via <http://www.nrc.nl/nieuws/2015/09/14/dit-is-wat-je-moet-weten-om-de-vluchtelingencrisis-te-begrijpen>.

Sturken, M., & Cartwright, L. (2009). *Practices of looking: An introduction to visual culture*. New York: Oxford University Press.

UNCHR (z.d.). *Refugees/migrants emergency response - Mediterranean*. Geraadpleegd op 20 januari 2016, via <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>.

UNOCHA (oktober 2015). *Syrian arab republic*. Geraadpleegd op 12 november 2015, via <http://www.unocha.org/syria>.

Vluchtelingenwerk (2 september 2015). *Vluchtelingen in getallen 2015*. Geraadpleegd op 11 november 2015, via <http://www.vluchtelingenwerk.nl/sites/public/Vluchtelingenwerk/Cijfers/VLUCHTELINGEN%20IN%20GETALLEN%202015%20definitiefst%20OO%2002092015.pdf>.

8. Bijlage

Tabel 1 - Nieuwsitems over vluchtelingen in de periode 10-08-2015 tot 13-11-2015

In deze tabel is weergegeven of een nieuwsuitzending items over vluchtelingen bevatte, op welk moment in het JOURNAAL deze items zijn uitgezonden, hoe lang deze items duurden en waar deze items over gingen. De eerste week die geanalyseerd is was week 33 van de kalender. In deze tabel is voor de overzichtelijkheid gekozen om de weken van 1 tot en met 14 te nummeren. De dikgedrukte uitzendingen zijn in het tweede deel van het onderzoek grondiger geanalyseerd.

Datum uitzending	Tijdsbestek item binnen uitzending (in min:sec)	Onderwerp
Week 1		
Ma 10-08-2015	-	-
Di 11-08-2015	17:14 - 21:52	Vluchtelingenkampen op Griekse eilanden
Woe 12-08-2015	10:50 - 11:31 12:39 - 15:57	Oorlog in Syrië Mensensmokkelaars in Calais
Do 13-08-2015	12:16 - 16:48	Vluchtelingen op Griekse eilanden
Vrij 14-08-2015	17:26 - 20:26	Vluchtelingenkamp in Oostenrijk
Za 15-08-2015	00:38 - 03:31 12:43 - 15:15	Lege plaatsen in asielzoekerscentra in Nederland Asielzoekers in Hongarije
Zon 16-08-2015	03:24 - 07:06	Opvang van vluchtelingen op Kos; oorlog in Syrië
Week 2		
Ma 17-08-2015	00:37 - 09:37	Opvang vluchtelingen in Nederland; reis vluchtelingen door Europa; politiek over opvang van vluchtelingen in Europa
Di 18-08-2015	04:43 - 10:14	Aantal vluchtelingen in Duitsland en Europa
Woe 19-08-2015	12:23 - 12:45	Oorlog in Syrië

Do 20-08-2015	08:31 - 11:34	Vluchtelingen in Griekenland Mensensmokkelaars in Calais
Vrij 21-08-2015	14:24 - 14:40 15:05 - 19:47	Oorlog in Syrië Vluchtelingenkampen in Libanon
Za 22-08-2015	12:08 - 14:46	Vluchtelingen rondom de grens Griekenland-Macedonië; bootvluchtelingen
Zon 23-08-2015	00:36 - 05:55	Asielzoekers in Duitsland; grenzen Macedonië open; bootvluchtelingen
Week 3		
Ma 24-08-2015	07:34 - 11:59 12:28 - 12:44	Rellen asielzoekerscentrum Nederland; vluchtelingen vanaf Griekenland; Oorlog in Syrië
Di 25-08-2015	14:30 - 14:45	Brandstichting sporthal voor asielzoekers Nederland
Woe 26-08-2015	00:35 - 10:44	Meer opvangcentra in Nederland en burgerprotesten hiertegen; vluchtelingen rondom grenzen Oost-Europa
Do 27-08-2015	00:45 - 11:26	Overleden vluchtelingen in vrachtwagen Oostenrijk; bijeenkomst Europese leiders; opvang van vluchtelingen
Vrij 28-08-2015	04:16 - 12:00	Opvang van vluchtelingen in regio Midden-Oosten; drama's met bootvluchtelingen voor Libische kust; overleden vluchtelingen in vrachtwagen
Za 29-08-2015	10:09 - 12:34	Vluchtelingen en smartphones
Zon 30-08-2015	00:43 - 05:39	Opvangcentra Duitsland en Italië; achterblijvers in Syrië
Week 4		
Ma 31-08-2015	15:49 - 19:52	Vluchtelingenkamp in Calais; mensensmokkelaars Oostenrijk
Di 01-09-2015	02:18 - 14:10	Europese beslissingen over vluchtelingen; vraagstuk over militairen naar Syrië;

		buurtpreventie in Nederland
Woe 02-09-2015	05:41 - 11:37	Vluchtelingen op rails Eurostar-trein; oorlog in Syrië
Do 03-09-2015	00:40 - 15:39	Vluchtelingen van Hongarije naar Duitsland; (politiek over) opvang vluchtelingen Europa; jongetje aangespoeld Turkije; oorlog in Syrië
Vrij 04-09-2015	00:36 - 15:23	Vluchtelingen in treinen in Hongarije; acties van Nederlandse vrijwilligers; opstanden in Lesbos; Europese politiek
Za 05-09-2015	00:38 - 09:46	Vluchtelingen in Oostenrijk; achterblijvers in Syrië
Zo 06-09-2015	00:37 - 07:41	Burgerinitiatieven vanuit Nederland; oproep van de paus voor hulp
Week 5		
Ma 07-09-2015	00:41 - 09:53	(Europese politiek over) opvang van vluchtelingen; acties van Nederlandse vrijwilligers
Di 08-09-2015	07:50 - 20:09	Opvang vluchtelingen in Nederland; opvang van vluchtelingen in regio Midden-Oosten
Woe 09-09-2015	00:35 - 11:11	Europese politiek over opvang van vluchtelingen; leven van vluchtelingen in Turkije; vluchtelingen in aantallen; optreden van Nederland tegen IS in Irak
Do 10-09-2015	00:38 - 09:48	Opvang vluchtelingen in Nederland; opvang vluchtelingen in Zweden
Vrij 11-09-2015	05:35 - 14:08	Opvang vluchtelingen in Hongarije
Za 12-09-2015	-	-
Zon 13-09-2015	00:40 - 06:57	Grenscontroles in Duitsland; ongeluk bootvluchtelingen

Week 6		
Ma 14-09-2015	00:40 - 12:30	Grenscontroles in Europa; sluiten grenzen tussen Hongarije en Servië; Europese politiek over opvang van vluchtelingen; opvang van vluchtelingen in Enschede
Di 15-09-2015	14:13 - 23:05	Opvangcentra in Nederland; grens tussen Hongarije en Servië
Woe 16-09-2015	00:40 - 07:30	Politiek over opvangcentra in Nederland
Do 17-09-2015	15:15 - 20:40	Europese politiek over vluchtelingen
Vrij 18-09-2015	00:35 - 17:54	Mensensmokkelaars; (politiek over) opvang van vluchtelingen in Nederland; routes van vluchtelingen
Za 19-09-2015	00:35 - 06:46	Opvangcentra in Nederland; routes van vluchtelingen
Zon 20-09-2015	07:58 - 12:35	Routes en opvang van vluchtelingen Oost-Europa; politiek over deelname van Nederland aan oorlog in Syrië
Week 7		
Ma 21-09-2015	00:48 - 07:42	Opvang van vluchtelingen in Nederland en Zweden; acties van vrijwilligers in Nederland
Di 22-09-2015	05:55 - 13:35	Opvang van vluchtelingen in Europa; vluchtelingenkampen in Libanon
Woe 23-09-2015	06:01 - 10:58	Idem
Do 24-09-2015	06:25 - 12:22	(Politiek over) opvang van vluchtelingen in Europa; oorlog in Syrië
Vrij 25-09-2015	05:58 - 11:54	Vluchtelingen in opvangcentra en burgerprotesten hiertegen in Nederland
Za 26-09-2015	04:50 - 07:49	Aantallen vluchtelingen en hoe zij leven
Zon 27-09-2015	-	-
Week 8		
Ma 28-09-2015	15:56 - 20:58	Kindbruiden uit Syrië in Nederland; economische migranten uit Afrika in Europa

Di 29-09-2015	-	-
Woe 30-09-2015	00:36 - 05:35	Russische bombardementen op Syrië
Do 01-10-2015	09:19 - 13:05	Russische luchtaanvallen op Syrië
Vrij 02-10-2015	00:40 - 05:22 13:34 - 16:56	(Politiek over) Europese aanvallen op Syrië Vluchtelingenkamp in Nederland; opvang vluchtelingen in Nederland
Za 03-10-2015	04:27 - 06:07	Uitbreiding asielzoekerscentrum in Nederland en protesten hiertegen
Zon 04-10-2015	05:25 - 08:06	Bombardementen in Syrië
Week 9		
Ma 05-10-2015	00:39 - 04:59	Vluchtelingen in Nederland in aantallen; opvang vluchtelingen in Nederland; politiek debat tussen Europa en Turkije over (opvang van) vluchtelingen
Di 06-10-2015	12:46 - 14:18 18:43 - 20:16	Spanningen tussen Rusland en Turkije over Syrië Protesten tegen asielzoekers, rol Geert Wilders hierbij
Woe 07-10-2015	00:37 - 11:39 13:46 - 14:14	(Politiek over) opvang vluchtelingen in Nederland; vluchtelingen in Nederland in aantallen; Europese politiek over vluchtelingen Russische aanvallen op Syrië
Do 08-10-2015	06:24 - 12:06 15:50 - 20:49	Russische aanvallen op Syrië; spanningen tussen Rusland en NAVO over Syrië Europese politiek over economische migranten; grotere vraag naar goedkope, tijdelijke woningen o.a. door en voor vluchtelingen in Nederland
Vrij 09-10-2015	04:40 - 13:37	Politiek over opvang asielzoekers; asielzoekerscentra en andere opvang vluchtelingen in Nederland; politiek over

		herverdeling bootvluchtelingen over Europa
Za 10-10-2015	00:50 - 04:19	Protesten tegen opvangcentra vluchtelingen; politiek over (opvang van) vluchtelingen in Nederland
Zon 11-10-2015	00:42 - 03:34	Tekort beveiliging opvangcentra vluchtelingen; protesten tegen islam in Nederland
Week 10		
Ma 12-10-2015	00:37 - 12:24	(Politiek over) opvang, werk, veiligheid en huisvesting voor vluchtelingen in Nederland; vluchtelingenstroom in Europa in aantallen
Di 13-10-2015	-	-
Woe 14-10-2015	00:35 - 06:23	(Politiek over) opvang vluchtelingen en veiligheid voor Nederlandse burgers
Do 15-10-2015	00:33 - 13:04	Iraanse steun aan Assad in Syrië tegen Russische aanslagen; Europese politiek over opvang vluchtelingen in Turkije; UNHCR en andere vluchtelingenorganisaties over Europese debat; opvang vluchtelingen in Nederland; routes en aantallen van vluchtelingen
Vrij 16-10-2015	00:37 - 08:10	(Europese politiek over) opvang vluchtelingen in Turkije; opvang vluchtelingen in Nederland; veiligheid Nederlandse burgers
Za 17-10-2015	02:26 - 09:00	Grenzen van Hongarije sluiten; routes van vluchtelingen; vluchtelingen doen vrijwilligerswerk; educatie voor vluchtelingen kinderen in Libanon
Zon 18-10-2015	03:43 - 09:24	Politiek over opvang vluchtelingen tussen Duitsland en Turkije; routes van vluchtelingen door Europa
Week 11		
Ma 19-10-2015	00:39 - 12:24	Vluchtelingenkampen bij de grens tussen

		Kroatië en Servië; opvang van vluchtelingen in Nederland; routes van vluchtelingen door Europa; anti-islambeweging in Duitsland
Di 20-10-2016	09:15 - 14:34	Toename vluchtelingen in Europa; routes van vluchtelingen en gesloten grenzen; (politiek over) opvang en huisvesting van vluchtelingen in Nederland
Woe 21-10-2015	00:43 - 05:37 14:43 - 16:56	(Europese politiek over) toename vluchtelingen in Europa; routes van vluchtelingen door Europa Bezoek president Assad (Syrië) aan president Poetin (Rusland)
Do 22-10-2015	00:46 - 04:58	Opvang en registratie van vluchtelingen in Nederland; vluchtelingenkampen in Slovenië
Vrij 23-10-2015	02:58 - 09:43	Syrische oorlogsmisdadigers in asielzoekerscentra in Nederland; gezondheidsrisico's voor vluchtelingen in Nederland en Europa laag; Syrische cartoonist geeft Nederlandse scholieren les
Za 24-10-2015	03:18 - 05:35	Nederland eerste helft 2016 voorzitter Europese commissie en neemt daarmee leiding vluchtelingencrisis
Zon 25-10-2015	02:27 - 07:03	Vluchtelingen in aantallen en routes van vluchtelingen in Europa; Europees overleg over aanpak van de situatie: registratie, opvang
Week 12		
Ma 26-10-2015	04:52 - 09:38	Uitkomst Europees overleg over aanpak van de situatie: meer opvang en registratie langs de routes
Di 27-10-2015	00:42 - 09:12	Politiek over opvang vluchtelingen in Nederland; bedreiging bestuurders naar

		aanleiding van politiek over opvang vluchtelingen in Nederland
Woe 28-10-2015	08:46 - 14:01	Bedreiging landsbestuurders naar aanleiding van politiek over opvang vluchtelingen in Nederland; politiek over opvang vluchtelingen in Nederland; vluchtelingen rondom grenzen van Oostenrijk
Do 29-10-2015	09:40 - 12:14	Verdronken en geredde bootvluchtelingen voor Griekse kust; routes en aantallen vluchtelingen; (tegengaan van) mensensmokkelaars
Vrij 30-10-2015	04:44 - 13:17	Internationale politiek bijeenkomst over situatie in Syrië; vluchtelingen in Nederland; vermoord vluchtelingenjongetje in Duitsland
Za 31-10-2015	04:06 - 08:28	Protesten tegen komst asielzoekerscentrum in Enschede; (kleinschalige) opvang van vluchtelingen in Nederland
Zon 01-11-2015	09:09 - 09:41	Verdronken bootvluchtelingen bij Griekse kust
Week 13		
Ma 02-11-2015	12:44 - 13:45 14:32 - 17:20	Aanval op gemeentemedewerker n.a.v. komst asielzoekerscentrum; bootvluchtelingen en vluchtelingen in Nederland in aantallen Aanval van IS op Syrische activisten in Turkije
Di 03-11-2015	05:12 - 08:26	Politiek over grenzen in Europa; verschil Syrische en Afgaanse vluchtelingen in Europa
Woe 04-11-2015	11:59 - 17:29	Herverdeling van vluchtelingen over Europa; vluchtelingen in Europa in aantallen; routes van vluchtelingen; leven van vluchtelingen in Nederland
Do 05-11-2015	10:59 - 15:16	(Politiek over) asielprocedure; leven van

		vluchtelingen in Nederland
Vrij 06-11-2015	16:36 - 19:21	Asielprocedure in Duitsland; leven van vluchtelingen in Duitsland
Za 07-11-2015	-	-
Zon 08-11-2015	11:21 - 14:00	(Europese politiek over) vluchtelingen in Europa
Week 14		
Ma 09-11-2015	08:57 - 15:07	Vluchtelingen, grenscontroles, mensensmokkelaars in Nederland en Europa; opvang van vluchtelingen in Nederland; verband terrorisme en vluchtelingen;
	18:00 - 20:10	Vluchtelingen en opleiding
Di 10-11-2015	-	-
Woe 11-11-2015	05:10 - 11:30	Europese politiek over Afrikaanse vluchtelingen; routes van vluchtelingen
Do 12-11-2015	12:53 - 18:08	Ophef in Den Haag over opvang van vluchtelingen; Europese steun aan Turkije voor opvang van vluchtelingen; terugkeer van vluchtelingen naar land van herkomst
Vrij 13-11-2015	05:12 - 11:24	(Effect van) strijd van Europese landen tegen IS en terroristen; leven van achterblijvers in Syrië

Tabel 2 - Gemiddelde duur nieuwsitem per week

In deze tabel zijn de berekeningen weergegeven waarmee de gemiddelden waar in de analyse over gesproken wordt tot stand zijn gekomen. Het totaal aantal seconden van alle items over vluchtelingen in een week is hierbij gedeeld door het aantal uitzendingen dat die week is geanalyseerd. Op deze manier is een gemiddelde duur van een item per week ontstaan.

Week	Totaal aantal seconden	Totaal aantal geanalyseerde uitzendingen	Gemiddelde duur per item
1	1516	7	217
2	1923	7	275
3	2451	7	350
4	4069	7	581
5	3367	7	481
6	3664	7	523
7	2054	7	293
8	1572	7	225
9	2694	7	385
10	2994	7	428
11	2521	7	360
12	2072	7	296
13	1134	7	191
14	1467	5	293
Totaal	33498	96	349

Tabel 3 - Nieuwsitems ingedeeld in categorieën

In deze tabel is per week weergegeven in welke categorieën de geanalyseerde nieuwsitems geplaatst konden worden. In veel items werd over meer dan één onderwerp gerapporteerd, waardoor dit item in verschillende categorieën is ingedeeld.

Categorie	Aantal keer besproken in geanalyseerde periode														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Totaal
Huidige situatie binnen Syrië	2	2	1	2			1	2	4	1				1	16
Incident omtrent vluchtelingen - Europa			3	2	3						1	3			12
Incident omtrent vluchtelingen - Nederland			3				1	1	3			3	1	1	13
Leven van Syriërs in Syrië			1	1										1	3
Leven van vluchtelingen buiten Nederland					1		1			1		1	1		5
Leven van vluchtelingen in Nederland			1	2	1		1			1	3		1	1	11
Opvang van vluchtelingen - Europa	5	3	2	3	3	1	4	1		2	2		4	1	31
Opvang van		1	1		1		2								5

vluchtelingen - Midden Oosten															
Opvang van vluchtelingen - Nederland	1	1		1	2	3	2	2	4	4	3	1		1	25
Politiek omtrent vluchtelingen - Europa		1	2	3	2	2	1		4	2	3	2	2	1	25
Politiek omtrent vluchtelingen - Nederland				1		3			4	2	1	2			13
Reis van vluchtelingen	1	5	2	4	1	6				5	4	2	1	2	33
Overig					2		1	2	2	2	2		3	2	16

Tabel 4 - Uitgebreid geanalyseerde uitzendingen van het NOS JOURNAAL

De veertien langst durende nieuwsitems over vluchtelingen uit de geanalyseerde periode die zijn gekozen om nader te analyseren zijn in deze tabel weergegeven.

Week en datum
Week 1 - Zaterdag 15-08-2015
Week 2 - Maandag 17-08-2015
Week 3 - Donderdag 27-08-2015
Week 4 - Donderdag 03-09-2015
Week 5 - Dinsdag 08-09-2015
Week 6 - Vrijdag 18-09-2015
Week 7 - Dinsdag 22-09-2015
Week 8 - Vrijdag 02-10-2015
Week 9 - Woensdag 07-10-2015
Week 10 - Donderdag 15-10-2015
Week 11 - Maandag 19-10-2015
Week 12 - Dinsdag 27-10-2015
Week 13 - Woensdag 04-11-2015
Week 14 - Maandag 09-11-2015

Tabel 5 - Aanduidingen van vluchtelingen

In Tabel 5 en 6 zijn per geanalyseerde uitzending van iedere week de termen weergegeven waarmee respectievelijk vluchtelingen en de vluchtelingensituatie werden aangeduid en hoe vaak deze termen gebruikt werden. Hierbij is in dit deel van de analyse niet gelet op *wie* uitspraken deed over de vluchtelingen(situatie). Vanzelfsprekend zijn enkel termen die naar vluchtelingen of de vluchtelingensituatie verwijzen in deze tabel opgenomen. Wanneer het woord ‘mensen’ bijvoorbeeld naar Nederlandse burgers verwees, is dit niet meegeteld in deze tabel. Daarnaast is één uitspraak nooit twee keer meegenomen in de analyse. Wanneer de situatie bijvoorbeeld werd aangeduid met ‘vluchtelingencrisis’, is deze term meegeteld onder het kopje ‘(vluchtelingen)crisis’ en niet nogmaals onder het kopje ‘vluchtelingen’. Wanneer uitspraken gedaan worden in een andere taal dan het Nederlands, dan wordt de vertaling van het JOURNAAL aangehouden om die uitingen te analyseren. Tot slot betekenen leeggelaten hokjes dat de betreffende term in het geanalyseerde nieuwsitem van die week niet werd gebruikt. Dit alles geldt ook voor Tabel 6.

Term	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Totaal
Asielzoeker(s)	4	3	3	10	7	10	2	3	6		1	2		1	52
Gevallen	1														1
Mens(en)	8	20	4	16	11	5	4		4	2	11		2	2	89
Migrant(en)	4	2	2	2		1	1								12
Opvarenden	1														1
Slachtoffers		1	2												3
Syriër(s)*			2	3	2	4									11
Vluchteling(en)	5	7	14	8	21	27	16	9	6	15	15	5	18	9	175
Ze/zij/hun	2	10	6	18		6				4	9		6	1	62
Groep(en)/groepjes		2	1						1		1		3		8

Tabel 6 - Aanduidingen van vluchtelingensituatie

Term	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Totaal
Chaos			1	1											2
(Vluchtelingen) crisis	1									2				1	4
(Vluchtelingen)/ (Asiel)debat										3	1	3			7
Onderwerp			2	1					1			1			5
Oplossing	1		5		1	1	1			1	2			5	17
(Vluchtelingen) probleem/ problemen		8	4	5	3	1			4	1	2		1	4	33
Situatie		2	1		1				1						5
(In)/(Toe)stroom	1		1	2	5	4	1		4	2			2	1	23
Vluchtelingen-vraagstuk												1			1

Tabel 7 - Personen aan het woord

In deze tabel zijn per geanalyseerde uitzending van iedere week de (type) personen weergegeven die in de uitzending aan het woord waren en hoe vaak zij aan het woord kwamen. Daarbij zijn alleen personen meegeteld die specifiek voor de pers aan het woord werden gelaten en daarbij ook gefilmd werden. Iemand die iets zegt of schreeuwt en op dat moment toevallig gefilmd werd, wordt hierbij dus buiten beschouwing gelaten. Een individu wordt per aflevering niet meerdere malen genoteerd. Zo is een politicus die in dezelfde uitzending twee keer aan het woord kwam, bijvoorbeeld maar één keer geteld. Onder ‘bestuurder’ vallen landelijke en plaatselijke politici, ministers, fractievoorzitters, burgemeesters en andere bestuurders. Daarnaast vallen onder ‘Europese bestuurder/burger’ Europese bestuurders/burgers of internationale bestuurders/burgers uit een ander Europees land dan Nederland.

Aan het woord	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Totaal
Correspondent op (andere) locatie		2	2	4	3	2	1	2	2	2	2	2	1	2	27
Nederlandse bestuurder		1	2	5	5	8	2	4	11	1	1	10		4	54
Nederlandse burger				2	4			1	2	2		3			14
Nieuwslezer(es) in studio	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14
Europese bestuurder	1	1	2	1	1	1	3		1		1		1		13
Europese burger													1		1
Medewerk(st)er organisatie	3	1	2	1	2	4	1	1	1	2	1			5	24
Midden-Oosterse bestuurder					1					1					2
Vluchteling	2	3			1	3	1		2	1	7		1	1	22